

Zápis z pracovní skupiny k SZP – Antimikrobiální rezistence 9. 3. 2021, od 11:00 on-line

Pracovní skupina se vzhledem k epidemiologickým opatřením uskutečnila formou on-line jednání na platformě MS Teams a připojilo se na ni 101 účastníků. Před jednáním byl registrovaným účastníkům zaslán podkladový materiál. Jednání vedl Ing. Pavel Sekáč, Ph.D., náměstek ministra pro řízení Sekce pro fondy EU, vědu, výzkum a vzdělávání a přednášejícím byl Ing. David Kuna, ředitel odboru environmentálních podpor PRV.

Cílem pracovní skupiny byla detailní technická diskuse, která má vést k dohodě na nastavení podmínek na národní úrovni, aby mohlo být návazně zahájeno vyjednávání Strategického plánu ČR (dále také „SP“) s Evropskou komisí. Nicméně prezentovaný návrh nemusí být konečný, protože je nutné vyčkat na závěry jednání Trialogu a výsledný legislativní text nařízení. Spolu s tím bude dle možností zohledněna také rámcová pozice ČR, která obsahuje řadu postupů, jenž nejsou v návrhu legislativního balíčku Evropské komise obsaženy, a tedy nebyly zcela zapracovány do návrhů nastavení předložených za MZe k diskusi pracovní skupiny.

ŘO David Kuna představil aktuální stav vyjednávání SZP, objasnil právní rámec těchto zcela nových intervencí a představil jejich navrhované podmínky, které by měly být implementovány v rámci nové SZP pravděpodobně od roku 2023.

Prezentace byla po jednání zaslána všem účastníkům s nabídkou možnosti zasílat další připomínky a podněty. Písemný záznam diskuse je pro přehlednost zestručněn, v případě potřeby je k dispozici videozáznam z jednání. Zápis byl doplněn připomínkami, které byly MZe zaslány po jednání pracovní skupiny. Vzhledem k tomu, že některé byly reakcí na proběhlou diskusi, je na ně reagováno v závěru.

Diskuze

NM Pavel Sekáč: Přivítal členy PS Antimikrobiální rezistence i zástupce odborné sekce MZe a odpovědné pracovníky ÚZEI a otevřel diskusi.

Ing. Jan Stibal, SChP: Uvedl, že ze strany SVS v minulých 14 dnech byl zaslán v rámci jejich svazu dotaz, který měl za úkol zjistit, jaká opatření by navrhli pro účely snížení spotřeby ATM. Dotázal se, zda odpovědi na tento dotaz jsou zohledněny v navrhovaných intervencích.

ŘO David Kuna: Vzhledem k tomu, že zmíněný dotazník byl zpracován teprve nyní, není zohledněn v návrhu intervencí SP, neboť tyto intervence jsou zpracovávány pracovní skupinou již od minulého roku. Dotaz zřejmě směřoval k šetření v rámci Národního akčního programu, z jeho výsledků se můžeme následně inspirovat, spojíme se v tomto směru s odpovědnými pracovníky ÚSKVBL.

Miroslav Skřivánek, Zemědělská komise KDU-ČSL: Nesouhlasil s vyjmutím ekologických farem z možnosti čerpání těchto podpor. V rámci navýšení ekologického zemědělství na 25 % by měly být podpořeny všechny chovy, včetně skotu. Většina těchto zvířat je chována na hluboké podestýlce, která se, včetně kontaminovaných výkalů, aplikuje na půdu v rámci EZ a zatěžuje tak použitými ATM i životní prostředí.

ŘO David Kuna: I když byla v rámci SWOT analýzy identifikována vyšší spotřeba ATM i v chovu dojeného skotu, navržené intervence se zaměřují zejména na snížení skupinového použití ATM, které je největší v chovech prasat a kura domácího. V rámci přípravy podmínek intervencí proběhlo šetření prováděné pracovníky ÚSKVBL, ze kterého vyplývá, že v ekologických chovech není skupinová léčba ATM v rámci chovů prasat a kura domácího využívána, ale probíhá pouze individuálně a spotřeba ATM je zde na velice nízké úrovni. Pokud máme za úkol snižovat spotřebu ATM, je třeba intervence cílit na chovy, které jsou tímto nejvíce zatíženy, což nejsou chovy ekologické.

Jiří Bureš, ÚSKVBL: Uvedl, že na přípravě navrhovaných intervencí spolupracovali odborníci ÚSKVBL s pracovníky ÚZEI cca 2 roky, opatření bylo navrženo více, nicméně není jednoduché se trefit do všech podmínek, které musí být splněny v rámci SZP. Bylo nutné brát v úvahu i reálné finanční prostředky, a proto byly vybrány tyto dva návrhy, které byly podrobně diskutovány s jednotlivými svazy tak, aby byly co nejblíže praxi. Zmíněný dotazník SVS vítá, neboť otázka spotřeby ATM je komplexní záležitost. Cíl EK je vysoce ambiciózní a znamená systémový zásah do chovů zvířat i celé živočišné produkce, a proto náklady s tím spojené budou poměrně vysoké. Cílem dotazníku byla snaha odhadnout výši těchto nákladů a další oblasti, které je nutno řešit, jako je otázka investic, stájí, welfare atd. Tyto informace budou cenné i v oblasti dalšího vyjednávání a definování pozic ČR. Cíl snížení spotřeby ATM o 50 % je za celou EU, země, které v tomto směru již v minulém období udělaly nějaké kroky, mezi něž patří i ČR, nebudou si již muset tento vysoký cíl nastavit, nicméně snaha o snížení ATM bude i nadále pokračovat. Měli bychom se dívat nejen na kvantitativní, ale i na kvalitativní parametry, tzn. redukci těch skupin ATM, které představují nejvyšší riziko. V chovu prasat bude třeba se zabývat i vhodnou náhradou za oxid zinečnatý, jehož používání bude zakázáno.

Kateřina Urbánková, PRO-BIO: Dotázala se, zda MZe neuvažuje spustit podporu skotu chovaného alespoň v rámci EZ a zda ví, jak budou tato opatření nastavena v okolních zemích Německo, Rakousko apod. Bude se jednat pouze o vakcinační programy nebo i managementové programy, které jsou právě v EZ využívány, a tím je omezena spotřeba ATM. Jde o nastavení intervencí do roku 2027, chceme dle strategie intenzifikovat EZ, a proto by bylo vhodné zahrnout do podpory i ekologické zemědělce.

ŘO David Kuna: O zavedení managementu u skotu se prozatím neuvažuje, neboť pokud jsme v pracovní skupině uvažovali o nastavení managementu např. u dojníc, byla to velice individuální záležitost, posouzení každého jednotlivého chovu, každé jednotlivé situace v daném provozu a neexistoval management, který by byl použitelný pro všechny chovatele nebo alespoň pro jejich většinu. Musel by být nastaven individuální plán či poradce, který by řešil aktuální stav, proto jsme ustoupili od definování managementu pro dojnice. Informace o nastavení těchto intervencí v okolních zemích zjistíme.

Jaroslav Šebek, ASZ: Rád by podpořil managementová opatření, aby byly využity všechny příležitosti, nejen vakcinace. Dotázal se, jaký je důvod stanovení minimálního počtu VDJ, zdá se to mnoho. Mělo by být 1 VDJ, neboť je potřeba podpořit i menší chovy. Zašlou dotazy ještě písemně.

ŘO David Kuna: Vzhledem k tomu, že máme snahu podpořit klesající trend užívání ATM v ČR, jsou intervence směřovány do početnějších chovů, u kterých bylo analýzou prokázáno největší zatížení ATM. V návaznosti na to byla nastavena i hodnota minimálního počtu VDJ. Tabulku s přepočítávacími koeficienty na VDJ z EUROSTATu zašleme k zápisu (v příloze).

Jarmila Dubravská, EHSV: Uvedla, že na zasedání výboru se jednalo o otázce chemických látek a pesticidů a závazků, které vycházejí ze zmíněných strategií. V rámci diskuze se hovořilo i o současných trendech, např. ve Španělsku se za posledních 7 let zvýšila průměrná velikost farem čtyřnásobně a i spotřeba ATM v chovech prasat je u nich vyšší než v ČR, které se nachází pod průměrem EU. Musíme hledat konsenzus, které látky používat, abychom mohli příznivě ovlivnit zdravotní stav zvířat. Na jedné straně, pokud přejdeme pod určitou hranici, tak ztratíme kontrolu nad zdravotním stavem zvířat. Nejde o to používat nadměrné množství, ale o zabezpečení zdraví zvířete, tedy o použití ATM pouze v opodstatněných případech, tzn., že nejde o to, abychom vytvářeli nějakou clonu tak, jako se to děje v některých jiných zemích. I na zasedání EHSV byla shoda v tom, že není možné stanovit určité

procento, které by se použilo ve všech zemích, protože základní stav není všude stejný. Také se hovořilo o tom, že ve starých zemích EU se zvyšuje velikost farem a bude tak stanoven i vyšší minimální počet VDJ, např. Německo navrhuje 10 ha, resp. 10 VDJ. Chovatelé, kteří mají nízký počet VDJ, mají úplně jiné podmínky, je tam individuální péče o zvířata, není důvod je podporovat, neboť výskyt patogenů je tam téměř nulový. Podporu je třeba zabezpečit pro větší chovy, kde je situace jiná.

NM Pavel Sekáč: Poděkoval za poskytované informace z jednání výboru, které jsou přínosné pro všechny účastníky.

Lucie Pokludová, ÚSKVBL: Potvrdila informace o intenzifikaci produkce, ale zároveň upozornila, že např. ve zmíněném Španělsku za několik málo let výrazně klesla spotřeba ATM. Je to dáno tím, že tyto obrovské nové chovy naplňují prasaty, která jsou SPF (Specific pathogen free), prasaty z repopulované genetické základny a jsou tam také výrazná opatření biologické bezpečnosti. Nejedná se tedy pouze o podpory v oblasti vakcinací, ale jsou třeba i záležitosti investiční, jako např. oblast managementu, genetiky, plemenitby. Dále upozornila na kvalitativní stránku použití ATM. Musíme být velice opatrní na to, které látky používáme, neboť se budou hodnotit i indikátory kvality používání ATM, kde jsou kriticky významná ATM pro léčbu infekcí lidí, což jsou cefalosporiny, fluorochinolony, kolistiny apod. Zásadní věc v evropském kontextu je ta, že státy, které jsou na tom přibližně stejně jako ČR, např. Nizozemí, se snaží cílit intervence tak, že si aktivně vyhledávají ty nejvyšší spotřebitele ATM, a na tyto chovy cílí intervence s ještě větší intenzitou, neboť jim to umožní dosáhnout dalších možných signifikantních poklesů v oblasti kvantity. Souhlasila s tím, že nesmí být překročena hranice toho, aby se ohrozila dobrá péče o zvířata, jejich zdraví a welfare a také, aby nebyla ohrožena bezpečnost a kvalita potravin.

NM Pavel Sekáč: Poděkoval za odborný pohled do praxe i mimo hranice ČR. Apeloval na využití připravovaných možností i v rámci poradenského systému, a to tak, aby instituce, které zaštiťují chovatele v tom daném oboru, v dané kategorii zvířat, maximálně využily svoje sítě v šíření těchto trendových otázek v chovech. Bude naším úkolem provázat tyto odborné instituce nebo chovatele, chovatelské svazy a unie tak, aby bylo možné šířit mezi chovatele opravdu aktuální informace.

Lucie Pokludová, ÚSKVBL: Upozornila, že zde již taková platforma existuje, je to pracovní skupina pro ATM při MZe, jde spíše o to, abychom dokázali udělat v rámci této skupiny nějaké podskupiny specializované např. pro chov prasat, drůbeže, skotu, pro minoritní druhy zvířat a v užším kruhu se scházet častěji než jedenkrát ročně.

NM Pavel Sekáč: O existenci této skupiny víme, ale je potřeba, aby dané informace dostávali právě chovatelé, a to je zvlášť potřeba podpořit.

ŘO David Kuna: Komentáře ke zmíněným národním programům a poznatky, které tady dnes zazněly, ať už k ozdravnému programu nebo k biosecurity, přeneseme na odbornou komoditní sekci, která s tím bude dále pracovat.

Josef Luka, SChP: Podpořil cestu vakcinace a snižování spotřeby ATM. Uvedl, že za snížením spotřeby ATM v chovech prasat stál v minulosti velice úspěšný program na ozdravování chovů v rámci nákazového fondu. Program 8.F.d. běží dál, program 8.F.a. byl bohužel ukončen, nicméně snažíme se ho ve spolupráci s MZe renotifikovat. Dotázal se, zda by nebylo možné zahrnout do této podpory také provozní podporu na likvidaci kadáverů přímo na farmě, vzhledem k riziku možné nákazy chovu prostřednictvím vozidel odvozové asanační služby. Povolovací proces na použití spalovacích pecí, které se pro likvidaci na farmě používají, je poměrně náročný a provozní podpora by mohla být motivací pro zapojení dalších chovatelů. Navrhl i možnost dalších investičních podpor pro zlepšení biosecurity po

proběhlých repopulací. Je třeba identifikovat ty chovatele, kteří nadlimitně používají ATM a snažit se tam hledat možné úspory, protože tam je to nejefektivnější. Za svaz jsme navrhovali např. podporu poradenské činnosti odborníků a veterinárních lékařů, neboť menší chovatelé nemají takové možnosti na získání aktuálních informací. V rámci diskuze SChP vyplynula snaha podpořit okyselování krmiv, zvláště v kategorii výkrmu prasat.

ŘO David Kuna: Komentáře ke zmíněným národním programům a poznatky, které tady dnes zazněly, ať už k ozdravnému programu nebo k biosecurity, přeneseme na odbornou komoditní sekci, která s tím bude dále pracovat. Podpora poradenské činnosti obecně je ve SP zahrnuta. Podpora ošetření krmiva je řešena formou národního programu 8. F., i když prozatím bez kategorie výkrmu prasat.

Jiří Bureš: Uvedl, že Nákazový fond významně pomohl nejen u prasat, ale i od IBR u skotu, byly jsme schopni se zbavit PRRS a v návaznosti na to i řady dalších onemocnění jako je dyzenterie prasat, utlumili jsme v řadě chovů aktinobacilovou pleuropneumonii apod. Jen díky tomu dnes řada chovů prasat přežívá, neboť to značně snížilo náklady na chov zvířat. V ČR se dělá mnoho dobrého, nicméně máme problém je nějakým způsobem dávat dohromady, využívat a možná chybí i nějaká dlouhodobá strategie, např. do roku 2030. Měli bychom všechny tyto poznatky umět provázat na ekonomické stránky a postavení zemědělce v celém hodnotovém řetězci, protože nakonec je to vše o penězích a o konkurenceschopnosti.

NM Pavel Sekáč: Vzhledem k tomu, že jednání se účastní i kolegové z komoditní sekce a další, kteří jsou do celé této diskuze zainteresováni, poděkoval za reakci a věří, že se to promítne i do strategických dokumentů, které jsou velmi dynamické, a není problém je doplnit. Vzhledem k tomu, že ATM jsou jedním z nosných témat strategie Green Deal i Farm to Fork, tak se tomu koncepčnímu pojmenování nevyhneme.

Jiří Motyčka, SChHS: Podpořil také opatření v oblasti managementu, podobně jako někteří diskutující. Navrhovaná opatření v chovu dojnic byla zaměřena zejména do managementu, což z důvodu složitosti bylo důvodem k jejich vyřazení z připravovaného programu. Značný podíl ATB je při zaprahování dojnic. Snížení spotřeby vyžaduje několik opatření managementu a musí být selektivní podle stavu jednotlivých dojnic. Dále podpořil komplexní přístup, jehož součástí je také šlechtění zvířat. U holštýnského skotu jsou již dnes k dispozici plemenné hodnoty pro odolnost vůči mastitidám a onemocněním končetin. Selekcí a vhodným výběrem rodičovských párů se dá zvyšovat odolnost vůči těmto onemocněním s využitím genomické selekce. Významná je podpora MZe projektů VV pro odhad plemenných hodnot a národních dotací (DT 2.A.) genotypování zvířat.

NM Pavel Sekáč: Zopakoval hlavní myšlenku, že vše, co dnes zaznělo, se nemusí ihned promítnout do Strategického plánu, ale protože SP má reagovat na to, jakou formou se to řeší na národní úrovni, tak je tu i dobrá příležitost pro to, mít zpětnou vazbu právě k těm národním dotačním titulům, obecně k celkové politice a bude to zohledněno v diskuzi k národním koncepčním dokumentům Strategie 2030 atd. Vzhledem k tomu, že do diskuze se již nikdo nehlásí, vyzval účastníky k zaslání případných dotazů či podnětů a předal slovo panu řediteli Kunovi.

ŘO David Kuna: Zdůraznil, že intervence na podporu snížení antimikrobiální rezistence jsou zcela nové a řeší se v rámci Strategického plánu, nejedná se o dopracování již běžících podmínek. Hlavním cílem je snížení používání ATM a nástrojem je pro nás využití vakcinace, tzn., že se nejedná o primární

podporu vakcinace, ale podporu snížení použití ATM v chovech. Proto je to cíleno do chovů prasat a kura domácího, kde byly identifikovány největší spotřeby ATM v rámci skupinového použití.

Zaslané dotazy

ČMSZP: Dovolujeme si upozornit, že je z našeho pohledu krátkozraké vyřadit ekologické chovy z podpor. Zároveň upozorňujeme na to, že je třeba investovat do technologií **všech kategorií hospodářských zvířat**. Z našeho pohledu byli již chovatelé prasat i slepic v rámci 10. kola PRV výrazně bonifikováni za pomoci pravidel, tedy již nyní mají dostatečný prostor využít financování investic směrem ke zlepšení technologií (welfare i zdravotním podmínkám). Tedy nevidíme důvod, proč by tato skupina měla být opětovně upřednostňována i v rámci nového programového období SZP a to jak z národních, tak i evropských zdrojů. A to vzhledem k tomu, že se stále hovoří o tom, že prostředky budou omezeny.

Reakce MZe na zaslané připomínky

Navržené intervence se zaměřují zejména na snížení skupinového použití ATM, které je největší v chovech prasat a kura domácího, tzn. do početnějších chovů, u kterých bylo analýzou prokázáno největší zatížení ATM. V rámci přípravy podmínek intervencí proběhlo šetření prováděné pracovníky ÚSKVBL, ze kterého vyplývá, že v ekologických chovech není skupinová léčba ATM v rámci chovů prasat a kura domácího téměř využívána, ale probíhá pouze individuálně a spotřeba ATM je zde na velice nízké úrovni. Pokud máme za úkol snižovat spotřebu ATM, je třeba intervence cílit na chovy, které jsou tímto nejvíce zatíženy, což nejsou chovy ekologické.

Závěr

- Členům PS bude zaslána prezentace, zvukový záznam a do 14 dnů zápis vč. vypořádání připomínek. Možnost zasílat připomínky je stále otevřená.
- V rámci odborné pracovní skupiny k intervenci Antimikrobiální rezistence budou dále diskutovány konkrétní podmínky navržených intervencí.

NM Sekáč na závěr poděkoval za konstruktivní přístup a pozval účastníky na další jednání pracovních skupin k SZP.